

Informasjon

Om oss

Aktiviteter

Noen å snakke med

Hud & Helse

Bli medlem

For medlemmer

Medlemsfordeler

Min side

Send oss oppdateringer

Dine rettigheter

Tillitsvalgt i PEF

Information in other languages

By language

By diagnosis

Landsmøtet

Likepersonslogg

Hjem

Atopalaš eksema

[English](#) | [Українська \(Ukrainsk\)](#) | [Polski](#) | [Davvisámegillii \(Samisk\)](#) | [Русский \(Russisk\)](#) | [Español Af-soomaali](#)

Atopalaš eksema lea liikedávda mii hirbmadit rievddada. Dávdda dovdomearka lea goike liiki, ihttomat ja hirbmat sanjáš. Dávdamearkkat ihtet dávjá mánnán, muhto sáhttet maid ihtit manjil.

Atopalaš eksema birra

ATOPALAŠ EKSEMA lea kronalaš liikedávda mii ihtá fas ja mas lea dovdomearka ahte lea sanjáš, goike liiki ja ihttomat earenoamáš sajiin agi mielde rupmašis. Vaikko dávda lea kronalaš, de lihkus gávdnojit mángga lágáš medisiinnalaš dálkkodeamit mat sáhttet veahkehit.

DUODALAŠVUODAGRÁDA rievddada olbmus olbmui. Eatnasiin geain lea atopalaš eksema, leat dušše smávát oasis main eai leat garra ihttomat ja veaháš sanjáš. Go lea duodalaš atopalaš eksema, de leat stuorát oasis liikkis mas leat ihttomat ja garra sanjáš.

DIAGNOSA lea doavttir gii mearrida pasieantta buozalmasvuoda historjja mielde ja klinihkalaš iskkademiid bokte liikkis. Jus doavttir lea eahpádušas, de sáhtta leat dárbu eanet iskkademiide, ja muhtin háve sáhtta leat dárbu váldit smávva liikeiskosa (**biopsi**).

Govat: iStock

Atopalaš eksema ii njoamo.

Sivva

Sivva atopalaš eksemii lea seagáš ja ii leat vel áibbas kártejuvvon, muhto mii diehtit ahte leat sihke genehtalaš ja fáktorat birrasis mat váikkuhit. Mekanisimat atopalaš eksemii sáhttet leat váddásat áddet.

Go lea atopalaš eksema, de leat liikki caggamat geanohuvvan, mii de dahká ahte liiki ii leat nu bures suodjaluvvon birrasa ektui. Biras váikkuha jođánit atopalaš liikái ja luoitá eanet láktasa go dearvvaš liiki, ja dan dihte lea lea goikáset. Lassin heajos liikái, de lea vel liiki vuosttildan nácca rievdan nu ahte liiki ruvsoda ja šaddá sanjáš šaddá, eksema.

Eksema ja goike liiki saknjida ollu ja mánggas ruhkket liikki, mii vel eanet geanehuhtta liiki caggamiid. Sanjáš dahká ahte ruohkká mii fas dahká eanet saknjáša, dien gohčodit *ruohkkan-gazzun-gierdun*. Dieinna lágiin lassána eksema ja mánggasi šaddá onohis minsttar, mas eksema šaddá kronalaš ja vejolašvuolta lassána ahte šaddá infekšuvdna liikái.

Dávdamearkkat ja gokko leat

Buozalmasvuoda dovdomearka lea goike liiki, ihttomat ja garra sanjáš. Liiki lea assát, ruvsodan ja leat ganat. Muhtin háve šaddet skoavhllit/smávva nákket. Ihttomat sáhttet leat oidnosat geažos áiggi, dahje sáhttet ihtit ja fas jávkat. Muhtimiin leat dušše smávva dielkkut main lea veháš sanjáš, ja earáin fas sáhttet stuora dielkkut liikkis ja garra sanjáš, ja garra ihttomat.

HÁMIT. Goike dielkkut ja eksema ožžot eará ivnni go liiki muđui, ja sáhttet leat iešgudetlágánat ieš guđet liikesorttas. Čuvges liiki mas lea eksema, lea ruvsodan dahje guvgesruoksat. Gámis liikkis ii oidno ruvsodeapmi seamma láhkái, muhto oidno dávjá ahte lea seavdnjadeabbo go liiki muđui rupmašis, ja dielkkut leat dávjá sáhpodan dahje ráneslágán nyansa.

GOKKO. Atopalaš eksemas leat ihttomat dávjá eanemus oidnosis ieš guđet sajis rupmašis ieš guđet ahkásaččain.

Njuoratmánáin (0-2 jagi) lea dábálaš ahte eksema lea ámadajus ja fatnanbeale giedáin ja julggiin. Mánnágis (2-12 jagi) lea eksema sojahanbeale gardnjiliin ja čippiin, ja nuorravuoda ja ollesolbmo agis de lea eksema eanemus oidnosis ámadajus, čeahelis ja giedáin.

Govat: atopalaš eksema njuoratmánás ja olleolbmus (iStock).

Gávdnojupmi

Dutkosat čájehit ahte sullii ovttas njealji njuoratmánás (1) ja ahte ovttas logis 18 jahkásaččain Skandinávias (2) lea atopalaš eksema. Ođđaset dutkosat čujuhit dan guvlui ahte ahte atopalaš eksema lea seamma dávjá ollesolbmuin go mánáin. Sullii 70% ožžot eksema ovdal go devdet golbma jagi, muhto sullii 30% sis unnu eksema ovdal skuvlaagi (3).

Prognosa ja dikšun

PROGNOSA. Atopalaš eksema lea kronalaš liikedávda, muhto muhtimat sáhttet eallinagis vásihit áigodagaid go ii leat eksema. Mánnga máná geain lea atopalaš eksema, eai giksašuva nu ollu bajásšattadettiin, muhto oallugiidda bistá eksemagillásupmi nuorravuodajagiide ja ollesolbmoahkái.

DIKŠUN. Gávdnojit mánnga buori dikšunmolssaevattut atopalaš eksemii, ja lea dehálaš álgit divššu árrat. Eksema sáhtta dikšut dálkasiiguin mat dollet láktasa ja dikšunvuoidasiiguin, ovdamearkat kortisonvuoidasiiguin. Go lea garraset ja duodalaš eksema, de lea dárbu liigedikšumii nu go čuovgadišun dahje tablehtaid/boahkkundikšumiidda.

Gehppes atopalaš eksema sáhtta dálkkodit fástadoaktára luhtte, muhto jus lea dakkár atopalaš eksema mii ii doahttal divššu dahje duodalaš atopalaš eksema, de ferte čujuhit liikedoaktára lusa.

DIKŠUN GOKKO LEA EKSEMA dálkasiiguin mat doalahit laktása (sovttat,sálvvat, njárbes vuoidasat) lea deháleamos dikšun. Dan ferte dahkat mángii beaivái eastadit liiki goikat ja sanjáša. Eksemadielkkuid ferte dikšut topikala kortisonstereoidaiguin dahje topikala kalsineurinhehttemiiguin. Diekkár immunaváidudeadjji dálkkodeapmi sálvvat/sovttat unnidit vuolšši liikkis ja geahpidit sanjáša.

Loga eanet atopalaš eksema dikšuma birra [dákko](#).

Govat: Guhkilmas sanjáš seamma oasis liikkis dagaha ahte liiki sáhtta assat (lichenisering) (iStock).

Eallit atopalaš eksemain

Mánggas geat giksašuvvet atopalaš eksemain, sáhttet vásihit ahte eanet unnit váikkuha eallinkvalitehtii. Lea dehálaš hárrjánit buriid vuodanvieruide ja dikšut liikki buoremus lági mielde.

Rádit ja rávvagat movt garvit ahte eksema vearrána

- Ale lávggot dahje riššut menddo guhka liegga čázis.
- Vuoidda álo liikki laktadansovttain manjil go leaT riššodallan/lávggodan.
- Geavat biktasiid mat eai eardut du liikki (dábálaččat leat nu go ullobiktasat dahje biktasiid main leat ruššá materiálat).
- Go geavaha oppalašbiktasa ja dipma idjabiktasiid sáhtta hehttet ahte ruohkada nahkáriid siste.
- Go geavaha bubmolfáhcaid ihkku, de sáhtta hehttet ahte ruohkada nahkáriid siste.
- Oanehis gaccat sáhttet hehttet ahte ruohkkama.
- Doalat oaddenlanja čoasusin ja ilbmásin.
- Várrogasat doallat giedaid buhtisin: desinfekešuvdna sprita mas lea glyserol, lea litnáset go gidaid bassat. Basa giedaid dušše dalle go lea dárbu. Geavat loika čázi ja litna sáibbuid main ii leat njálggaháičáhci. Geavat vuoidasiid mat doalahit láktasa manjil go lea giedaid bassan.

DOARJJAORTNEGAT. Olbmot geain leat kronalaš liikedávddat, sáhttet oažžut doarjaga reseaptakeahtes laktadoalahan dikšumii ja dálkasiidda. Oažžut mávssu ruovttoluotta álbmotoajus, de fertet vuos ohcat beassat ortnega vuollái, maid du liikedoavttir ferte dahkat.

Loga dákko eanet iežat vuoigatvuodaid birra ja vejolašvuoda oažžut mávssu ruovttoluotta

Leat go dus gažaldagat du vuoigatvuodaid birra jus leat kronalaš buohcci?
Čuojat [FFO vuoigatvuodatelefovdnii](#) Tlf. +47 23 90 51 55.